

Urszula Szućcik

Wprowadzenie

Cieszyński Almanach Pedagogiczny 3, 7-8

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wprowadzenie

W trzecim tomie „Cieszyńskiego Almanachu Pedagogicznego” zostały poruszone niektóre zagadnienia rozumienia języka w kontekście wybranych podejść badawczych i rozważań teoretycznych¹.

Język jest narzędziem rozwoju i socjalizacji człowieka². Służy porozumiewaniu się i pośredniczy w wymianie informacji między ludźmi. Funkcja komunikacyjna dotyczy nie tylko komunikowania się za pomocą języka, ale może obejmować wszelkie akty komunikacyjne, w tym również niewerbalne. W szerokim ujęciu komunikacja to taki sposób ludzkiego porozumiewania się, podczas którego przekazywane (przenoszone) są jakieś informacje, zawierające określoną treść. Niezbędne treści zawarte są w komunikacie³. Podkreśla się zależność rozwoju językowego człowieka od oddziaływań społecznych, środowiskowych, kulturowych⁴.

Język umożliwia człowiekowi uzewnętrznianie myśli, nadawanie im kształtu i przekazywanie ich w tekstach kultury, w kontaktach interpersonalnych, w różnorodnych rodzajach komunikatów. Tym samym język stanowi najpełniejszą realizację potencjału symbolicznego naszego umysłu⁵.

Autorzy prezentowanych w tomie opracowań skupiają się wokół rozważań nad aspektami zarówno poznawczymi języka, jak i jego recepcji kulturowej

¹ Za: *Słownik terminów literackich*. Red. M. GŁOWIŃSKI, T. KOSTKIEWICZOWA, A. OKOPIEŃ-SŁAWIŃSKA, J. SŁAWIŃSKI. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1976, s. 438.

² U. SZUŚCIK: *Znak werbalny a znak plastyczny w twórczości rysunkowej dziecka*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2006, s. 49–59.

³ U.M. ŻEGLEŃ: *Wprowadzenie do semiotyki teoretycznej i semiotyki kultury*. Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2000, s. 196; A. BORUTA: *Semiotyczne i logiczne spojrzenie na język*. Zielona Góra: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego, 2000, s. 10.

⁴ M. TOMASELLO: *Kulturowe źródła ludzkiego poznawania*. Tłum. J. RĄCZASZEK. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 2002.

⁵ I. TATTERSALL: *Dlaczego staliśmy się ludźmi?* Tłum. M. KROŚNIAK. „Świat Nauki” 2002, nr 2 (126).

(Krzysztof Śleziński, Andrzej Krzywka, Szczepan Kutrowski). Danuta Kocurek analizuje język – gwarę – jako istotny czynnik kształtowania tożsamości regionalnej. Marcin Jaworski dokonuje wnikliwej analizy teoretycznej tekstu kultury popularnej, jakim jest komiks, i jego recepcji oraz oddziaływania na kształcenie gustów estetycznych odbiorców. Z kolei Małgorzata Bortliczek i Izabela Łuc prezentują wyniki badań nad językiem współczesnej reklamy. Wskazują na celowość zmiany języka reklamy, którego założeniem jest skuteczność oddziaływania na odbiorcę. Jolanta Krzyżewska i Seweryn Krzyżewski wskazują na żart lingwistyczny, jaki występuje w określonych sytuacjach społecznego komunikatu językowego. Aspekt rozwojowy i pragmatyczny sprawności językowej w sytuacji edukacyjnej dziecka omawia Kinga Kuszak. Maciej Kołodziejski zaś podkreśla wagę rozwoju językowego dziecka dla jego rozwoju muzycznego i uczenia się muzyki. Monika Krzemppek pisząc o nauczaniu języka obcokrajowców, zwraca uwagę na celowość znajomości przez nauczyciela struktury języka kraju, w którym uczą się języka obcego. Jest to konieczne ze względu na dobór czy wypracowanie metody pracy, która pozwoli uczniom pokonać bariery strukturalne nauczanego języka obcego.

Tak, jak zaznaczyłam na początku, tom prezentuje wybrane problemy związane z językiem, którego materia badawcza i teoretyczna jest złożona i niejednoznaczna zarówno w analizie, jak i opisie.

Urszula Szuścik